

No 's tornen els originals.
Dels treballs ne son responsables llurs
autors.

→ Periòdic literari. - Surt els dies 10 i 25 de cada mes ←

Intima

(FRAGMENT)

.....

D' ensà que 't vaig conèixer, que, omplintla d' harmonia,
dins ma boirosa pensa tan sols hi brilles tu;
com al finir la tarde l' hermós estel del dia
ressurt molt més que 'ls altres, i més que 'ls altres llu.

I amb ta claror divina, tot el meu ser t' enmenes,
i ets llum de més tenebres, i essencia de més flors,
la mussa que m' inspira, la joia de més penes,
la vida de ma vida, l' amor dels meus amors.

.....

Ramon Sureda Baell.

El mort que viu

En Fischer va quedar orfe molt petit encare, son pare, alemany establert a Fransa i casat amb una francesa que morí quan son fill tenia un any tant sols, va naturalisar-lo alemany i a la seva mort va deixar-lo encarregat a uns cosins llunyans de la seva dona amb qui sempre havien mantingut estretes relacions i que vivien en la meteixa localitat que ells, un poblet situat a poques hores de la frontera. De parents de part del pare sols li restà a n' en Fischer un oncle solter establert a Munich i al qui no coneixia més que per fotografia.

Els Vaugrard, que aixís s' anomenaven els seus parents, tenien una filla única i aquesta circumstància, junt amb l' estimació que sentien pel noi, va fer que fos rebut en aquella casa amb els brassos oberts.

I en aquella casa hospitalaria es feu gran en Fischer junt amb la filla dels Vaugrard, la Maria, a qui estimava com una germana i amb la que compartí els jocs d' infantesa.

Quan ambdós arribaren a la pubertat, l' estimació germanívola que 's portaven anà prenent un altre caracter, no sens que 'ls seus pares, ell també els hi deia pares, se 'n adonessin i per cert no pas amb disgust, ja que sempre el matrimoni de la Maria amb el seu aferrat era una il·lusió que havien covat des de 'ls primers anys que 's feren càrrec del noi.

En Fischer sols havia estat dugues vegades a Munich, a precés del seu oncle que desitjava veure'l, per a ell no hi havia més patria que aquella on havia vist la primera llum i la dels que amb tant d' amor l' havien acullit. Les vegades que havia estat a Alemanya no li havien fet més efecte que 'l de fer un viatge de turista, mai com un peregrinatje a la patria d' origen a la que estava inscrit com un dels seus ciutadans.

Quan tingué l' edat d' entrar a la quinta va anar-hi a complir el servei de les armes, no pas per un patriotisme ardent, que ell no 'l sentia més que per sa patria adoptiva, sino per a no disgustar al seu oncle, que pensava fer-lo hereu a la seva mort i quina fortuna era bastant respectable.

A la tornada del servei comensà a parlar-se seriament a casa els Vaugrard, de casament. Comensaren a enllestir els preparatius acordant-se fixar la fetxa de la cerimònia, que vindria a curullar la felicitat de tots, per a dintre de dos mesos.

Faltava sols una vintena de dies per a el senyalat per a la boda quan reberen la nova de la mort sobtada del oncle d' en Fischer i reclamant la presència d' aquest per a fer-se càrrec de la testamentaria.

Encare que aixó siga una demostració del egoisme del cor humà, molt natural si es considera filosòficament, tant la Maria com el seu futur espós reberen amb extraordinària alegria la nova, si bé cuidant molt bé no exteriorisar-la per a no esser motiu de crítica per part de les seves coneixences, que, no obstant, en el seu lloc haurien fet lo meteix.

En Fischer va posarse en camí tot seguit i un cop a Munich va aprofitar totes les hores i tots els minuts per a deixar els assumptes enllestits uns quants dies abans de la fetxa del casa-

ment per a que aquest no tingués de retrasarse.

Per a no fer una relació pesada i fins a cert punt fora de lloc omitirem aquí les causes i circumstàncies que van determinar una ràpida i inopinada declaració de guerra entre Fransa i Alemanya mentres en Fischer es trobava ultimant els assumptes de l' herència. No tingué aquest més remei que incorporar-se al seu regiment no podent ni tant sols escriure una carta a la Maria posant-la al corrent de la seva situació i, com es natural, sense poder rebre tampoc noves de part dels Vaugrard ja que les comunicacions van quedar immediatament interrompudes entre ambdós països.

Lo que va sofrir el pobre ni pot descriure's, la sotregada que rebé el seu cor fou horrible, al pensar que 's veia de cop i volta separat, qui sap si per sempre, de la que havia estat per ell una germana i que anava a esser la seva esposa dintre poc. Per a que 'l seu torment fos més crudel l' obligaven encare a anar a combatre contra el país d' ella que era el d' ell també, encar que no oficialment.

¿Que seria de la seva promesa i dels seus, si no havien atinat o no havien pogut internarse, estant tant aprop de la frontera i per aquest motiu exposats desseguida als horrors de la guerra? Aquest pensament va esdevenir aviat per en Fischer una veritable obsessió; oblidantse d' ell per complert sols el preocupaven els perills que podien correr la Maria i els seus pares.

El regiment d' infanteria del que formava part fou dels primers que marxaren cap a la frontera per a invadir el territori enemic; la resistència que trovaren al traspassar-la fou gairebé nula, les petites guarnicions i avensades prop dels limits de la meteixa s' anaven replegant després de lleugeres escaramuques que sols feien retrassar la marxa de la columna que prompte arribà enfront del poble de R. que fou on trovaren la primera resistència seria i en quin terme tingueren lloc les primeres importants batalles d' aquella campanya.

Precisament R. era el poble on vivien els Vaugrard.

Pobre Fischer! cada tret de fusell, cada canonada que contra el poble es dirigia semblava que li anés a n' ell dret al cor.

Estratègicament considerat, el poble no era més que un obstacle posat en el camí del exèrcit alemany; darrera d' ell era on hi havien sigut construïdes defenses importants que completaven les naturals d' una serra que més enllà s' extenia. Per forsa doncs tart o d' hora el poble havia de caurer en ses mans; lo posició verament respectable estava com havem dit en el terreny que darrera del poble venia.

Empró, segurament per a donar temps a l' arribada de reforços o al complement de les defenses posteriors, la vila oposava una resistència desesperada; les bateries i els repetits atacs a la baioneta anaren rendint una a una les barricades escalonades enfront de la població; més l' entrada a la meteixa esdevingué una cosa per demés difícil i exposada. Cada carrer era un reducte i cada casa un fortí que tenia que conquerirse pam a pam i a costa de nombroses baixes. La tropa estava exasperada davant d' una tant tossuda resis-

FESTA

tència que 'ls aclaria lès files d' una manera alar-mant.

La companyia en la que formava en Fischer fou de les que més sofriren en l' atac, per la cir-cunstància de que la banda per on intentaven obrirse pas era la més ben defensava degut a la seva situació que la feia més exposada a rebre el pés de l' embestida dels alemanys. Les finestres de les cases eren troneres per on sortien tor-rents de metralla que 'ls destrossaven; ja bas-tant aclarides ses files i gairebé amb tots els ho-mes més o menys ferits, arribaren a una plassetta que era veritable obra de titans el poder arribar a assolirne l' altre banda on desembocava un car-rer que conduia al centre de la població; com es natural l' entrada en aquest carrer tenia una im-portància considerable i per aixó meteix estava defensada formidablement i barrat son pas per tota mena d' obstacles.

La casa que feia cantonada amb la plassa i el sudit carrer estava convertida en una petita for-talesa, les finestres del primer pis estaven atapi-des de matalassos i per les escaletes convertides en aspitlleres sortien de temps en temps, no massa seguits però segurs, trets de fusell que rara vegada deixaven de fer blanc; les finestres altes no es-taven tan cobertes, lo que permetia veurer una mica l' interior i era allí on concentraven el foc eis assaltants cada cop que veien una figura que s' aventurava a mirar al defora per a assegurar la punteria; la porta, una porteta estreta amb un interior fosc completament, estava oberta; més ningú va aventurar-se a provar de forsarne l' en-trada, primer perque no era pas possible atraves-sar la plassa sense aventurar-se a morir, o millor dit, amb la seguretat de quedar estés al bell mig i després perque el haverla deixat oberta era una senyal inquietanta, demostrativa de que o bé era impossible pujar escales amunt o els seus defen-sors hi tenien preparada quelcuna emboscada; aixís es que 'ls soldats es veien precisats a tirar des de l' altra banda arrambats a les parets i co-brint sos cosos darrera els arbres o en les escale-tes fronteres.

Aquesta casa era la casa dels Vaugrard.

En Fischer, plantat a la cantonada del carrer d' enfront, no havia disparat un sol tret; estava tan perplexe que semblava idiotisat, ni sabia ex-plicarse el perque es trobava allí, davant de la seva casa, d' aquella casa on havia passat els dies millors de sa infantesa i de sa joventut. Molt més difícil encare li era explicarse el perqué tots els que 'l rodejaven feien foc contra d' ella i perque ell era obligat a fern'hi també.

Amb les mans estretament clavades al canó del fusell com si volgués extrangular-lo i amb els ulls ficsos en les finestres, semblava un pal posat allí per a blanc dels trets que d' elles sortien i miracle devia esser com encare no l' havia tocat cap bala.

La seva vista recorria esmaperduda tots els in-drets de la plassa, d' aquella plassa quieta i arre-dossada, feude de la quitxalla i en la que tan ha-via ell gosat jugant amb els seus amics, que are ja grants, tal volta estaven enfront d' ell en aque-lla lluita en la que 's veia arrastrat. En son espe-rit s' anaven despertant tots els recorts d' aquells temps ditxosos i era tah lo que somniava despert, que no s' adonava de rés de lo que al seu entorn passava.

Una veu forta i imperiosa, que dominava l' es-petec de les descargues, el va treurer del seu es-tupor; era el capità de la companyia que donava ordres per a que 's repleguessin en els portals de les cases, mentres arribava una bateria per a en-focar contra aquella fortaleza improvisada.

El moviment dels soldats va cridar l' atenció dels defensors de la casa i aleshores en Fischer va veurer una fesomia coneguda que s' aventura-va a mirar encuriosida i una mà que l' obligava a ferse endintre per a resguardarse del perill.

¡Era la Maria! la seva estimada que 's trobava allí dintre exposada a perdre la vida, aquella vida per ell mil voltes sagrada; era contra d' ella que tiraven tots els seus companys, i al pensar aixó va escampar al seu entorn una mirada d' odi.

Arribarien els canóns i ensorrarien la casa es-clafant entre ses runes a la seva Maria, sa ger-mana en l' infantesa, sa promesa d' avui, la seva esposa de demà, el seu idol de sempre.

Ah! no! aixó no podia esser, ell la lliuraria, fos com fos, pesi a qui pesi.

Refet ja completament del estat d' inconscien-cia a que la brutalitat dels fets l' havia reduït, coordinant ja amb justesa ses idees, va abarcar en un segon tota la greutat de la situació i la ma-nera d' obrar per a arrancar-la a n' ella i a n' els seus pares ficats en aquella casa, que no tardaria gaire a esser la seva tomba; sens pensar-hi més va llensar-se amb rapidés del llamp a través de la plassa en direcció a la porta aquella que tan de respecte feia a tot-hom.

El capità, que s' en va adonar, li cridava que reculés, que anava a una mort segura.

Mentres atravesava la plassa li foren dispa-rats dos trets que no 'l van tocar; penetrà en l' es-cala, una tremenda descarga el va acullir.

—Ja es mort!—exclamà el capità,—llástima de xicot, ¡quin héroe, afeigí dirigint-se a la tropa, preneu exemple!

Encare se sentiren dos o tres trets.

En Fischer va rebre a la primera descarga dos bales en son cos; però seguí pujant ajudant-se amb les mans, de la manera que pogué:

—¡Maria, Maria!... Vaugrard! soc en Fischer, no tireu! m' haveu ferit!

Aleshores va sentir la veu del seu pare adop-tiu que comandava que no fessin més foc i com se llensava escales avall per a recullir-lo.

—Fischer, fill meu! tu aquí? quina terrible co-incidència! Estàs ferit? i per les nostres bales, ¡quin horror, fill meu!

—Vinc per a salvarvos pare, correu, lo que tinc no es res... fuigim, porten canóns, ensorraran la casa, fuigim!

Arribaven a dalt, la Maria se li llensà al coll i al veurer-lo ferit volia curarlo tot seguit. No, no podia esser, no tenien temps per a perdre.

—Fuigim, fuigim!

En dos minuts pujaren a la teulada la Maria, sa mare i en Fischer, mentres els altres seguien fent foc per les finestres per a enganyar al enemi i protegir la retirada; saltaren a la casa del costat i des d' ella baixaren al carrer on s' els reuní el seu pare i emprengueren la marxa car-rers enllà. Les gens que veien passarlos, al ado-narsen que portaven un alemany ferit rompien en insults contra d' ell, creient-lo presoner.

—Es desertor, es desertor, cridaven les dónes, es dels nostres.

LLETRES A UN AMIC

XII

I aixís tot el camí per a lliurar-lo de les ires dels paisans.

Van poder trobar un carret on col·locaren al ferit i sortiren del poble cap a cercar redós al abric de les posicions fortificades, creuantse pel camí amb uns quants batallons que anaven a marxar forsadats a la defensa de la vila tan en perill de caurer, d'un moment a l'altre, en mans dels alemanys.

Mentrestant el capità de la companyia d'en Fischer restava entusiasmada amb l'acte d'heroisme portat a cap per aquest i redactava l'ofici corresponent per a el coronel dant-li compte del meteix.

—Quin orgull pel nostre batalló, deia, poder posar a n'el quadre d'honor del meteix un nom més al costat dels que han portat a cap actes de sublim heroisme. ¡Soldats! hurra per en Fischer sacrificat generosament per a la patria!

—¡Hurra! respongué la companyia en pes.

La guerra ja ha acabat. Allí en aquella casa teatre de l'acció que acabem de relatar, viu tranquil i satisfet el matrimoni Fischer i en el quadre d'honor d'un dels batallons d'infanteria alemanys, en la llista dels que sacrificaren generosos sa vida per la patria, hi figura el nom d'un soldat anomenat Fischer amb la descripció corresponent al fet per ell portat a cap i del que fou víctima.

I els reclutes, quan s'els instrueix sobre l'història del seu batalló, escolten amb religiós respecte la llista dels noms dels que per la patria moriren portant a cap actes de sublim heroisme.

Marià Huria

AMOROSA

Pujarem dalt les montanyes
que a n' en cel volen besar;
sadollant nostres entranyes
del amor que 'ls va inspirar.

Tot trescant per la dressera
juntarem els nostres cors;
guarniré ta caballera
de clavells i d'altres flors.

Anirem a la remada
on refila 'l vell pastor
perque 'ns diga l'encontrada
on podrem gaudir millor.

Fent brasset per la planuria
sentirem cantà 'ls aucells
i al entrà dins la boscuria
nos farem l'amor com ells.

En la font d'aigua de vida
ja cansats nos sentarem;
i com l'aigua i molsa humida
tot besantnos cantarem.

I al se ja la nit propera
jo en tos ulls me miraré;
i en la flonja capsalera
de ton pit, m'adormiré...

LLUIS G. SABATÉS.

Maria-Rosa m'havia dit lo dia abans:—T'esperaré al peu de la font. Vindràs?—Vindrà! La tarde era encantadora. Una d'aquelles tardes que de tant pròdigues com son ubriaguent tots los sentits. Lo camí, sembrat de flors i embaumant d'aromositats predisposava per anar-se a posar a los peus d'aquella a qui lo meu cor tant adora.

Al passar per la palanca del molí, un ramat d'oques blanques, blanquíssimes com tofes de neu que estaven ajocades a l'ombra d'un desmai van alçar-se cridaneres i van empaitar-me un trós camí enllà. Oh si les haguesses vistes perseguir-me totes arrogantes amb aquells cops d'ales i aquells colls tant estirats! Ne vaig contar set... vuit... nou... no sé pás quantes! Quan vaig tornar la pollancreda per reveure-les per darrera volta, les hauries vistes ja cap-buçarse i encalçar-se en la platja del molí... Lo cel tant hermós, tot d'una s'ennuvolà. Lo vent al passar tot blincant les rames dels arbres semblava dir-me—Cuita... corre... ella es més amunt que t'espera! I, jo vinga cuitar-me... Amunt... amunt sempre...! Los vernes, al passar per lo peu del riu me refregaven la cara i també semblaven dir-me—que fàs? Cuita... cuita... ella t'espera! I, les romagueres me sortien al pás tot fent-me la traveta... I, després més verns i després més romagueres i sempre amunt...! De tant en tant un aucell saltant per entre los branquillons també me portave la bona nova.—Maria-Rosa t'espera! I l'aigua al baixar remorejanta me deia:—Maria-Rosa es allà al peu de la font... Jo l'he vista... Corre... cuita... corre...! I al escapar se l'aigua lleugera riu avall no sé que 'm deia d'uns ulls d'enigma, d'uns ulls negres com la nit i d'unes mans lluminoses com de fada... I, al passar sota lo pont mig ruïnós on l'eura fortament s'hi arrapa i on hi floreixen de tant en tant unes solitaries flors; l'aigua gotejanta me parlà d'unes llàgrimes que a Maria-Rosa se li havien escapades. I les papellones tot encalcant-se per entre les mates de les falgueres i dels joncars semblaven ja celebrar la meua arribada. I, de l'altre banda del riu encare venien uns esquellincs i alguna que altre nota de flaviol, i allà a la vora, ben a la vora oia-s ja ben clarament la eterna cançó de la font de mos amors...—Maria-Rosa! Maria-Rosa! amb lo cor oprés exclamà—Maria-Rosa!... Maria-Rosa! on ets?... I, una forta rufagada remogué l'arbreda de dalt baix que sonà aleshores a més orelles com una mofeta riallada sortida de l'infern... I, vaig passar-me les mans per lo cap, i una fredor de gel penetrà en la meua sanc, i los meus genolls sense volguer se doblegàren i lo meu cos se deixà caure tot làs allà al peu de la font en tant una fulla seca se despenia del pollancre més alti baixava lentament... lentament... a posar-se al meu davant... L'aigua de la font cantava... seguia cantant la seua eterna cançó.

Que aixó no es una carta? Ja ho sé! Però també saps la promesa que vaig fer-te de que t'escriuria tot lo que passés en mi.

Los amics un a un me van deixant. Tots tornen a ciutat. Jo 'm quedaré altre volta sol aquí, esperant que la neu se pose en les teulades morenes d'aquest poble que tanca per mi tant dolços i agres recorts i que manté encare vives tantes i tantes ilusions!... Ells, allà en mig lo bullici de la grandiosa urb. Jo, sol aquí en la quietut del meu poble adormit!... Que un altre any puga abraçarlos i puga oferir los-hi la meua casa com los hi soc oferta aquest any!

Digues a la teua mare que totes les coronaris han florit. Noi i quants colors morats, vermells, grocs, blancs!...

T'abrasso com sempre

FRANCISCO X. VERGÈS

FESTA

¡El meu amic, ja es mort!

El meu amic, era un vellet que demanava caritat. Un pobre que malgrat sos vuitanta anys encare anava bastant fort. Era un home alt i ben plantat, però degut a un accident del treball lo seu tronc s' havia mig torçat. Per aixó quan caminava agafat amb el bastó que mai desemparava semblava talment que amb les mans toqués a terra. Cada dia sortia a les sis del matí de casa seva i tot xano xano, se'n anava fins el moll, fent sempre la meteixa ruta. Allí uns bons pescadors li donaven quelcom per a alimentarse durant el dia i al ferse vespre, se'n tornava cap a Esplugas poc a poc a pas de cargol perquè no podia correr més. I aixís pasava la vida; de la caritat que li feien aquells honrats pescadors i d' alguna al moina que li donava un que altre vianant que pel camí trobava. Jo, anant als vespres vers Esplugas l' havia trovat varies vegades i aixís que 'l veia «Que tal Tomàs? (que aquest era 'l seu nom) i ficantme la mà a la butxaca em treia una moneda de deu céntims i li donava. Ell, me contestava amb una rialla d'agraïment i em mirava, com mira una persona a qui s' acaba de fer un favor i content amb veu mig apagada «Gracies bon minyó!» me deia. I aixís cada vegada que 'l trobava; ja sabia, ell que 'ls deu céntims mai li faltaven.

Feia tan temps que 'l coneixia, a n' aquest vellet que li havia posat una estimació molt gran. Tant, que devegades, pensant amb ell, havia plorat més d' una volta compadint-me de la seva vida.

L' estimava tant! me feia tant felis al dirme: ¡Gracies bon minyó!» que per ell hauria fet qualsevol sacrifici. «¡Bon minyó!» me deia 'l meu amic, l' únic amic que tenia. Pró are, ja no m' ho tornarà a dir més. Avui, devia esser cap a la matinada, que m' ha semblat sentir les campanes tocant a morts. Tant prompte m' he aixecat hi preguntat qui era mort i m' han dit: «En Tomàs, aquell home tant vell que vivia a la Ciudadela; aquell home que semblava que caminés a quatre grapes.»

En Tomàs? el meu amic! pobre vellet! ja no 'm diria mai més «Bon minyó!» Com les anyoraria jo aquestes paraules, com l' anyoraria jo, als vespres, cap al tart la seva simpàtica silueta doblegada, sobre la pols, carretera enllà caminet d' Esplugas!

PERE ANRICH VILÀ.

LO TEU RETRAT

Des de que ets fora, nina estimada,
quantes vegades lo teu retrat
ha fet de baume de m' anyorança,
quantes vegades, m' ha consolat.
Fa d' auriola, lo marc de plata,
tos ulls reflecten la llum del sol,
i dels teus llavis sembla despendres
una carícia pel meu consol.
Ta cabellera, fa recordarme
jorns venturosos en que els meus dits
s' entretenien despendint-la
i en que 'ns miravem amorosits.
Si els ulls n' aparto, sembla que plori
i si me 'l miro sempre somriu.
—Si jo t' estimo, perquè t' apenes?—
—No t' entristeïxis,—sembla que 'm diu.
Si sapiguesis nina estimada
quantes vegades lo teu retrat
m' ha donat forces en eixos dies
de greu tristesa, de soletat,

FRANCISCO FREIXAS.

¡DESILUSIÓ!

Ja la claror del dia comensava a treurer lo negre vel que estén la nit sobre la terra; el ventet feia mourer lo fullatge dels arbres, que banyats per lo reflexe del sol naixent, brillaven com si fossin d' or.

La xemaneia de la fàbrica, treia per sa boca desdentegada i negre glopades de fum, que mentres s' enlairaven s' anaven esblanqueint i agafant mil formes estranyes que 's confonien àmb els nuvols.

En l' espaiós portal de la fàbrica hi havia el majordom contemplant com per totes direccions venia gent per a anar a defensar l' indispensable tros de pa; quan passaven pel seu davant li daven el bon dia, que ell contestava molt atent; era un home que captivava a tot-hom que 'l tractava.

Quan més tart s' estava sentat en son escriptori senti una veu que li preguntava si necessitava una treballadora; aixecà el cap i veigé que la sollicitant era una dóna de vint a vinticinque anys, hermosa com poques i de port atractiu.

Com que efectivament hi havia una plassa vacante en els telers li digné que sí; feren els tractes i quedaren per a comensar el treball a l'endemà.

L' Enric, que aixís s' anomenava el majordom, era home de vinticinque a trenta anys, d' un caracter serio i intel·ligent, mereixedor de la confiança dels seus amos i de les simpaties dels treballadors; aquests notaren prompte que l' Enric feia moltes visites per aquella secció, essent aixís que abans no més hi passava un cop pel matí i un altre cop per la tarde, empró des de que hi havia aquella dóna no s' en sabia mourer.

Francament l' Enric s' enamorà d' ella el primer jorn que la va veurer i des de aleshores sols en ella pensava i gairebé podria dirse que sols per ella vivia; passaren dies i més dies i son amor anava creixent cada vegada més, son cervell no tenia més que una idea hi era poder obtenir l' amor d' aquella dóna. ¿Per qué no es decidia a declarar-li els seus sentiments? Son cor li deia que aquella dóna portava en son fons quelcom incompreensible que 'l feia detenir de donar-li compte de son pensar.

Ell buscava sempre una ocasió de poguer-hi parlar a soles per que allà en la fàbrica els obrers no els deixaven de vista; un dia al sortir del treball plovia molt; la Carmeta va esser l' última de sortir i allavors l' Enric galantment s' hi acostava per a oferir-li son paraigües, ella no volia acceptar, alegant que aleshores serien dos els que 's mullarien; però tan i tan va suplicar-li que va acceptar.

Sortiren de la fàbrica sota 'l paraigües, tan junts, que l' Enric se sentia el cor plé de goig, i tot caminant li deia: Ditxosa aquesta aigua que cau que amb sos regalims besa el seu rostre diví i que al caurer a terra la feconderàn més depressa que no els que no han tingut aquesta sort.

I sentia que ella se li apropava més... ¡Aí, Enric! quan me plauen les seves paraules i que felíç serà la dóna que podrà esser la seva aimada; i clavant-li la mirada amb sos ulls negres li acompanya un somris deliciós, mostrant entre sos llavis dos rengles de perles engastades en sa boca coralina.

Mes ja no plovia, tancà el paraigües hi ella li demanà per favor que la deixés, que ja continuaria sola fins a casa.

Al despedir-se es donaren les mans i ella reteni la d'ell amb tan carinyo que al pobre Enric se li aglopà tota la sang en el rostre i va tancar els ulls cregut que somniava; més al despertar ja no la veigé a n'ella, sols va veurer un raig de Sol com se fonia darrera la serra de les montanyes veines.

Pobre Enric! l'amor per a aquella dóna el tenia abatut, les nits amb sa negre soletat les passava amb els ulls oberts, i en son cervell no més hi tenia grabada l'imatge d'aquella dóna, fins que rendit per el cansanci quedava dormit... somniant amb l'ideal que li arrebasava la tranquil·litat. Si es despertava maleia la soletat de sa cambra, i quan llargues eren les hores de la nit per a ell que no més esperava amb deliri lo trenc de l'au-ba! Aquella nit es feu la resolució de posarla del tot al corrent dels seus pensaments.

Al'endemà, si 'n va arribar a fer de viatges a n'aquella secció! semblava talment que en la fàbrica no més hi havia un teler i tot per a poder dir-li que al vespre l'esperés que tenia de parlar-li.

¡Qué llarc se li va fer aquell dia a l'Enric! fins contava els minuts d'un a un; per fi tocaren les sis, xiulà la sirena de la fàbrica i ell deixà sa feina per a enllestir prompte; els treballadors sortiren tots, l'última va esser ella, es miraren i es quedaren un moment sense dir-se res; ell no s'atrevia a parlar, son cor li batejava dintre el pit, però la llengua semblava que la tingués lligada, la situació d'abdós era violenta, l'Enric no sabia com comensar.

Ella fou qui rompé el silenci: ¿No deia que tenia de parlarme? Doncs per que es deté, parli, parli... i li agafà una mà, clavant-li la mirada de sos ulls negres com l'abim.

L'Enric va sentir-se atret per aquella mirada i arrastrat per la corrent que d'ella dimanava, va posar sobre sos llavis un bes tan viu que en ell hi anaven totes ses ilusions, tot el seu cor.

En ple deliri de sa febre amorosa li contà sos projectes, li digué que d'ella volia ferne la seva esposa, per a construir un niu on viure hi abdós, guarnit de tendreses amoroses i d'esperances belles... Mentres l'Enric aixís parlava, el rostre de la Carmeta s'anava trasmutant; de prompte interrompent-lo li digué: Enric, no pot esser lo que vosté vol; jo l'estimo, si, però no puc esser la seva esposa. ¿Vol que siga seva? doncs fugim lluny, ben lluny d'aquí, on ningú ens coneixi i li donaré el meu cos i la meva ànima; però casarnos no!... no pot esser; soc casada i tinc un fill!

L'Enric al sentir això quedà sens poder dir res. Al pensar que ella li havia alimentat son amor amb paraules i accions, ben cert poc honrades essent casada, al pensar que ell li havia posat a n'ella un amor tan pur i tan noble i xocar de prompte amb una ànima que no era la que ell s'havia forjat, s'enrunaren de sopte totes ses ilusions.

—No, Carmeta, li digué, no les vull tas carns per a prostituirles, no la vull la femella que fuig de son niu. ¿Qué serà dels seus fillets si la mare els abandona? Mortes més esperances i perdudes més ilusions tot es acabat entre nosaltres.

Ella tapant-se el rostre amb les mans, avergonyida de son pecat, deia amb veu baixa:—Enric!... Enric!... I ell fent un gestic com tot ja havia acabat, sortí de la fàbrica per a respirar un aire més pur que 'l que hi havia allà dins.

No la volia veurer més a n'aquella dóna, ni aquells llocs on havia vist neixer i morir sos amors; els maleia i es feu propòsit de sortir del poble deixant-hi abandonats sos tristos recorts.

Quan lo sol llensava sos primers raigs sobre la terra, la xemaneia de la fàbrica treia glopades de fum i la sirena xiulava; més en l'espaiós portal de la fàbrica ja no hi havia el majordom.

L. RIERA FORNS.

Bélgica

A mon amic Francisco X. Pons.

Tú, que 'ts la nació blanca,
tan com qui més ilustre:
Tú, que 'n la devantera
del mon hi tens un lloc;
no més que per ser débil
ta santa independència
has de veurer xafada
sota 'ls peus del més fort.

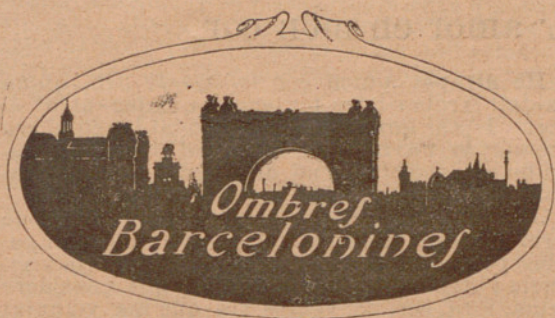
Has vist extrany exèrcit
com un allau de tigres
invadir tes masies,
palaus del teu amor,
i com feres sedentes,
de sang emborraxades,
anant d' un lloc a l' altre
semblant arreu la mort.

Has vist els teus museus,
e's teus laboratoris,
els teus tallers immensos,
tes Universitats,
tot entregat en flames
com una cosa indigne
i els fills que 't defensaven
has vist ametrallats.

La pobreta Lovaine
ja jau en mig de cendres;
sa germana Malines
té la meteixa sort;
la joiosa Bruseles
la més gran, la pubilla,
es va entregar, ulls baixos,
al braç de l' invasor.

Pro encare hi queda Amberes,
la gran ciutat altiua,
ella no vol rendirse,
per dignitat i honor...
Serà la gran germana
que tornarà per l' honra
de la Patria dels Belgues
pasada a sang i a foc.

EMILI DALMAU.

¡Ja se quan s' acabarà la guerra! Oi, tal com ho senten. Veuràn (figurint-se que abaixo la veu) no ho fassin correr, aixó es dirlos-hi a vostés que se que son discrets i 'm guardaràn el secret. Sobretot no fassin bromes i no comensin a esbombar-ho per tot arreu, sinó els hi prometo que no'm sentiràn mai més ni *aquesta boca es meua*. Perque jo soc aixís, callat com un sepulcre i confiar-me un secret a mi es de tros molt més segur que contar-ho a un fonograf i de veras sentiria que fent una excepció amb vostés, perque els considero gairebé com si fossin de la familia, anés are a succeir-me quelcuna cosa desagradable i després no fos cas que algú s' en aprofités per a fer una jugada a Borsa, ademés...

—Peró per l' amor de Deu ¿on va a parar *Barcinonensis*? digui-ho si vol d' ura vegada i no comensi a enredar romansos l' un darrera l' altre, que porta camí de no acabar mai!

—Comprene la seva impaciencia. Va tot seguit, però sobre tot...

—Si, home si, al grà, al grà.

—*Bueno* doncs, l' altre dia una persona, amb la que 'm lliga una fonda amistat, va explicarme com una sonàmbula que ha arribat de poc a Barcelona, no 'm recordo bé si d' Escocia o de Noruega, sols sé segur que es d' un pais que envia molt de bacallà, li havia endevinat on se trobava un lloro que se li havia esgarriat, amb tanta exactitut i seguretat que no més va tenir d' anar allí i posarli la mà a sobre. I, podeu contar, el meu amic no més té boca que per alabarla.

Jo devant d' una prova tan *espatarrant*, vaig quedar com es natural *espatarrat* i com que 'l meu cervell (mal m' està el dir-ho) sempre rumia, va venir-me al pensament que tal vegada podria *ilustrarme* sobre la guerra actual que preocupa a tantíssima de gent. I tal dit tal fet.

—Carrer tal número tants, m' has dit? Adeu que faig tart.

Amb quatre gambades me vaig plantar a casa de la sonàmbula, truco i me va sortir a obrir un geperut i jo tot passant-li la mà per l' *esquena*, (diuen que porta sort) vaig preguntar-li si es podia veurer la *senyora*. Contestació afirmativa i cap a dins s' ha dit.

Era una saleta mig fosca amb uns quadres a les parets que representaven els horaris en les principals capitals del món, un *Cuadro sinóptico de los Reyes de España*, i... i no se que més. En un angl de la habitació, d' *esquena* a la llum, estava la *senyora* sentada en una butaca. Al veurer-la, la veritat, vaig estar en dubte si *alló* era de la terra del bacallà o bé un bacallà de la terra. ¡Jesús, Maria, Josep! i quina cosa més magre, semblava amb les amples faldilles i aquell cosset tan reprim, un picador de rentar.

—Quin es l' objecte de la seva visita? va preguntarme.

—Poca cosa, vaig dir, saber el final d' aquesta guerra.

—Home aixó si que salta a la vista ¡la pau!

Al sentir aquesta resposta el que va tenir ganes de *sallar-li a la vista* vaig esser jo, però vaig contenir-me.

—No m' he explicat be, vaig replicar, volia dir quan acabarà la guerra.

—Aixó ja es una altre cosa; i agafant un llibre (me va semblar que eren versos) va posarse a llegir i als dos segons va quedar dormida com un tronc.

¡Quina llàstima! no, vaig poder saber de qui diastre eren els versos aquells, jo que devegades no 'm puc adormir de cap manera.

Dormida i tot agafa un paper i un llapis i es posa a escriurer, després fa una sotregada (me creia que 's desencolava) i es desperta.

—Si es servit, digué parant la mà, son cinc pessetes.

Aprofitant la foscor de la cambra i que tot just es despertave, vaig provar de fer-li passar un duro sevillano però no 'm va servir ¡aquella fulana no dormia!

Surto al carrer i lleigeixo el paperet. ¡Valgam Deu val! ¡Pobres alemanys i francesos i rusos i austriacs i etz! si que estan ben llestos, no en quedaràn ni per mostra. Pobre Europa, pobre Terra, pobre sistema planetari, pobre Univers, pobre ¡Tot!

El paper deia:

«La guerra se acabará cuando se concluya lasfaltado de la Ranbla.»

Entre la noticia i la ortografia m' ha agafat una basca i fa vuit dies que no més passo amb aigua-naf.

BARCINONENSIS.

Actualitat

Una volta i altre volta
i altre encare i altre més
amb xardorosa revolta
caminar al lluny s' escolta
a la roda del Progrés.

Cad' any una volta dona
avant sempre i sempre avant,
en sa grandiosa rodona
les idees aparióna
i los pobles va enlairant.

Més m' han dit que s' alterat
al dar la volta postrera;
quan als homes ha mirat
revolts en odiós combat,
ha fet vint voltes enrera.

VICTOR MORA ALSINELLA.

"Crema Soffo": La mejor para el cuitj.

LO TREN DE LES FLORS

D' una vila riallera vora del mar
surt un tren cada dia tot plé de flors,
i els rossinyols que 'l senten joïós passar
refilen i li envien sos cants mellors.

Dexa dolça fragancia darrera seu,
ampla onada d' aromes li obre camí,
les abelles que troba s' emporta arreu
fent que migrin les mates de romani.

Allí jauen les flonges roses d' olor,
les garbes enciseres de prims clavells,
les frendoses camelies de viu color,
les porugues violetes formant ramells.

Els insectes entr' elles mig adormits
desperden amb els xiscles axordadors,
i se contenen ses ansies i sos reguits
rodolant amorosos pels munts de flors.

Esverat i sens' esma ¡pobre oronel!
per haverlo se llença foll a volà,
amb les flors que s' allunyen, prés de recel,
creu que la primavera també se 'n và.

Tot un esbart alegre de papallons
perseguint a les roses, flors de la llum,
presoners que quedaren fenthi petons,
giravolten borratxos de llur perfum.

Allí va del sol nostre lo tebi alé,
els seus raigs se condensen en exes flors;
allí van tots els somnis, tot lo dalé
del alegre Migdia, terra d' amors.

Entremig de la boira gris, inclement,
escampes amb ta flaire consol i pau,
i dels cors endormisques l' aburriment
fentlos veure reflexos del nostre blau.

Penetra entre les bromes sense claror,
corre, jardí fantàstic, fes ton camí,
que cada riell que 't porta feix brillador
sigui de la llum bella del sol llatí.

No te deturis, corre; més d' un malalt
com un aimant espera veure exes flors;
els altars ne son nusos cap allí dalt;
pobres morts, en ses tombes n' estan anyors.

Ets un cant del Migdia que puja del Nort,
ets l' aigua regalada que va a la set,
de les ànimes tristes tendre conhort,
dols escalf que retorna lo mort de fret.

Al sentir t' alenada primaveral
ixen com aurenets els cors dormits
que fugint de les boires i del fangal
somniaen l' hermosura dels horts florits.

Entre la neu que esclafes ets el bon temps;
entre nues arbredes, esplet de tanyes;
el color i l' aroma portes ensemps,
l' amor i l' alegria son tos companys.

FEDERIC RAHOLA.

L' amor en mon cor

He atrapat a mon cor *infraganti!* ¡Oh, quina
maldat! Trobar-m'el tot encés i bategant d' a-
mor!... ¡ah! quan me n' he adonat ja no hi era
a temps; ja havia fet de les seves! ¡Jo que m' ha-
via fet el projecte de no darli estatje, a n' el a-
mor!... ¡Oh, amic infidel! ¿Perqué m' has traït?

Jo a mon cor li havia dit: «Mira, noi, jo no puc
permetre que tú vaigis sol per ton camí; et po-
dries perdre, i per lo tant estaràs baix la vigi-
lancie i domini de ma voluntat, que considero
ferma, i tú, cor, no veuràs res que ma voluntat
no consideri prudent.» Sí; «tot això d' enamorar-
se no fa per mi;» m' havia dit, a lo que afeigia:
«no dispo de humor, i per altre part me vull en-
tregar tot enter al estudi i al treball.»

Quan un dia...

Jo, a mon cor el creia ben endormiscat; res l'
havia fet bategar ni més depresa ni més poc a
poc; «consequiràs ton fi» ja m' havia dit. Però de
sobte... tot d' una ..

Un jorn, no se on tenia el pensament, ni la
memoria, quan me n' adono que mos ulls estaven
fixos contemplant a una boqueta que somreïa...
i a uns negres ulls que ¡ai! me miraven... Vaig
sentir un sobresalt; vaig portarme la mà sobre
mon pit, i... ¡i mon cor batejava amb tota força;
amb una força no acostumada! ¡Oh, quin trastorn
aquell dia! ¡I quin camvi també des d' aquell
jorn!...

Are a l' amor el considero com la més grossa
necessitat!

Com més he anat veient i coneixent a la meva
aimada, més s' ha refet mon esperit, i mon cor,
tot plé d' un amor tot bell s' ha aixamplat i en-
grandit.

I aquest amor s' ha fet extens, universal! D'
aquest amor n' han eixit altres amors!

¿Perqué are, doncs, m' aturo al sentir cantar
a un aucellet, i perqué are contemplo les monta-
nyes a lo lluny, el sol en l' horitzó i el mar estés
devant mos ulls? ¿Quin encant tenen are les bla-
ves ones, i l' immensitat de les aigües, i el perfum
de les flors, i el refilar dels aucells, i els raigs dau-
rats del sol i l' univers tot enter, que ans no tin-
gués?

Es que mon cor s' ha obert a tot amor. Ans es-
tava hermeticament tancat a tot afecte i senti-
ment; però vingué una fada i ella fou qui me l'
obrí, insubordinant-lo i invadint-lo amb la seva
bellesa.

¡Oh, lloat sias una i mil voltes amor excels!
¡Tú ets qui portes l' alegria i la felicitat, i qui fas
incansable i adorable l' estada en aquest món!

ANTÓN SALAS UTESA.

DE LA FESTA MAJOR D' ENGUANY

El ball de matí en el Centre

En veritat, després dels rumors que fin les vi-
gilies de Sant Miquel han corregut, no era d' es-
perar un ball de matí tan lluit.

La sala, amb bon gust envelada pel conegut
«Falés», era un bell marc per a que 's realsés l' e-
legancia i el «chic» de nostres simpàtiques dami-
seles que concorren al Centre per aquesta dança.

La mitja claror de la sala, atenuada per els
cortinatges dels balcons; els acords melodiosos i
fins de l' «Artística», que per amotllar-se sempre
a les circumstancies es singularisa; aquell recata-
ment en el parlar dels espectadors, donen, tot ple-
gat, un segell particular i encisador en aqueix
ball matinal.

Els joves, satisfets de llur indumentaria que
resulta, pel seu reconegut bon gust, altament se-
ria, estroven com una mica impresionats, tem-

FESTA

blorosos, degut a la satisfacció interna que experimenten al veure la sala com una artística cistella de flors; per la serietat d' eix ball sembla 'n siga prohibida una rialla escandalosa, un crit estrident.

Elles, tranquiles aparentment, respirant joventut, resignades, lluint llurs millors gales, resten sentades en «petits comitès» a lo llarc de la sala, mentres esperen que l'orquestra deixi sentir el preludi d' un «boston» d' aquells somniadors...

Arribat aquest moment, calla tota conversació i tot-hom espera, amb interès, qui serà el primer cavaller que 's decideixi a dançar.

Ja l'orquestra fa un bon xié que executa i la sala segueix sens una parella. Per fi dos o tres, més coratjosos, atravessen el saló i cercant la damisela, que pot ser tenien ja pensada, s' enllassen valsant amb una cadència encisadora. El ball es generalisa i el *retallament*, molt natural, comença més o menys dissimulat.

Des de 'l meu observatori vaig mirant i repasant, empró la mà al cor, sens criticar.

Sols puc enraonar-ne bé. En primer lloc de dir que les parelles ballen amb bastant delit i satisfetes, ells d' elles, elles d' ells...

Que elegantes están i que distingides amb llur «toilette».

Al vol de la ploma allà van alguns noms: La distingida i elegante Avelina Figueras, les bufones germanes Muntan, la xamosa Adela Bofill i son amiga Antonia Comas, la simpática Caterina Baliarda, aquell bé de Deu de la Colonia Vilagut, format per la fina i esbelta Maria Soler, sa ingenua amiga Teresita Marinello i les tan gentils germanes Mercedes i Pepita Vilagut, la ben plantada Maria Rosique, la simpática filla del senyor Bosch i la seva amigueta, i moltes d' altres que sento no recordar.

En resúm: un deliciós ball matinal del que 'n guardarem grata memoria.

INDISCRET.

INTIMA

Avui la mare i el metje
parlaven vora 'l meu llit,
ell li deia:—Son manies
jo 'l curaré a n' el seu fill—
i la mare pobre dòna,
li anava repetint:
—Es impossible, li juro
que no ho podrà resistir.—

¡No hi ha ningú com les mares
per coneixe bé al seus fills!

JACINTO CAPELLA

Siluetes

I

Al admirar el seu bust, que sobre-surt com una palmera entre la fulleraca d' un jardí, se sent una intensa impressió d' art, i la ment somnia amb les creacions escultòriques d' en Querol o d' en Benlliure.

La compacte melena, d' un obscur brillant, sembla al entorn de son rostre plàcid una espiral de tenebres.

Sos ulls, també obscurs, tenen una expressió indefinible.

Se diria que han vagat molts dies i moltes nits per ignots móns de poesia i d' amor, i que han

portat de regions impalpables el misteri que ostenta en sos pàlits reflexes...

II

¡Oh, sos ulls negres, lluminosos i profunds! Vareig violar els seus secrets infinits amb una mirada fonda, rublerta d' afecte. I ella, suau, melangiosa com l'imatge meteixa de la ensomniació, seguí agitant sos bracets d' angel, son bust diminut, son caparronet coronat de brillantsombres que 's desparramen com progeccions sobre ses molsudes espatlles...

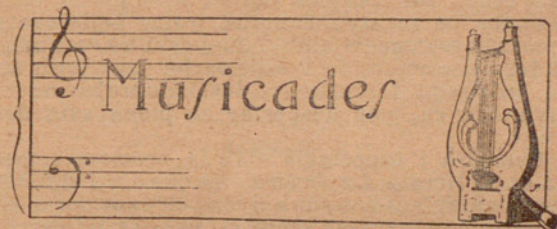
III

Vareig trobarla en mon camí com un heralt de pau, com una promesa de suprema ventura. Es suau i delicada com flor de seda. Sos ulls negres i vius, tenen un llenguatge hermós. Diuen de vibracions fondes del cor, de pintoresques idealitats de la ment; tot lo que els seus llavis no volen revelar. Son bust, i tota sa silueta flexible, son signes que la distingeixen.

Al veurela caminar, sembla que anés ritmant amb sos peus algun compàs que ella sols concebis...

Es suau i delicada com flor de seda. Son ànima bondadosa i el sou cervell obert als grans pensaments li han fet abraçar el apostolat de la ensenyansa, i cada esperit que il·lumina amb sa intel·ligència, es per a ella una flor que satura son existencia de aromes sublins...

FREDERIC B. SOLER.

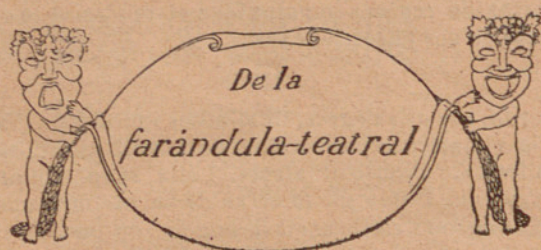

Centre Catalanista.—Amb motiu de ser la Festa Major, aquesta entitat argantza un esplendit concert per a el dia 1.er d' Octubre, que meresqué entusiastes elogis de la distingida concurrença que assistí a dita vetllada. El mèrit dels artistes que componen l'orquestra Unió Artística que eren els encarregats de executar el programa es ja de tothom reconegut, com també el de les obres executades, per a que nosaltres el posem de relleu; però si que citarem el treball que feu el senyor Vila amb el violí executant un Capritxo de Wiextemps, puix no es pot demanar més elegancia ni més netedat al tocar els difícils passatjes amb que està atapada dita obra. Lo meteix direm dels solistes que executaren el dúo de flauta i clarinet quins posaren de relleu tot l' efecte que es possible treuren del obligat d' en Mirco.

De les obres del repertori que foren interpretades amb més justesa citarem *Tannahuser* i *Il Pagliacci* que meresqueren una frenética ovació.

Juventut Católica.—Aquesta Societat també organitzá una vetllada musical a càrrec de son Orfeo «Patria» quin executá lo millor de son ja extens repertori i a més donantne a coneixer dugues obres que meresqueren grans elogis dels assistents a dit acte. Resultat de la festa; un altre triomf més a adjuntar als molts ja conquerits per aquest novell agrupament musical.

WELLF.

**Funcions celebrades el dia 29 de Setembre,
Festa Major d'enguany.**

Consti d'una manera clara i concisa que no he quedat resentit per la desatenció que les empreses teatrals han demostrat amb nostre modest periòdic. ¡Senyors empresaris, que l'ofici no dona per tant! Amb el modest (i tan modest) sou que'm té senyalat la direcció de FESTA amb l'obligació de donar compte de tot lo que sigui comedia hi han d'entrar les cadires, siguin o no numerades, de totes les funcions.

¡Que'n vaig fer de viatges a la Redacció el dia de Sant Miquel esperant trobar-hi les localitats de les funcions de pago! I després s'enfaden les empreses si reventem llurs espectacles! Però com que no soc rencorós parlaré d'elles sense cap mena de ressentiment i això que'm va costar de la meua butxaca dos pessetes amb vinticinco céntims. ¡Nou rals!! Casí la paga d'un trimestre de revister teatral.

***

CENTRE CATALANISTA.—Al entrar a la espaiosa sala del Centre, esplendidament adornada, varen enlluernarme les gentils damiseles que habillades amb els millors drapets, drapets de Festa Major, que destacaven encara més la llur bellesa, conversaven animoses entre elles, deixant sentir ses fresques rialles, armonioses com passades de rosinyol cantaire, quins bells cants quedaren estroncats amb l'inoportú timbre anunciador del comens de l'espectacle, fent fugir de ma enlairada fantasia l'il·lusió de trobar-me en selva màgica, per despertar en plena sala del Centre.

Comensà l'espectacle amb la preciosa comedia d'en Morató *La fortuna boja* que sortí del tot arrodonida, fent-nos riure i emocionant nos a estones, lo que lograren sense esforçar-se la senyora Verdier i la senyoreta Fremont. Els senyors Santacana i Santaularia tingueren moments inspirats. Els demés arrodoniren d'una manera notable el bon conjunt.

Per fi de festa representaren la preciosa comedia de l'inspirat comediograf En J. Pous i Pagés *Un cop d'estat*, que feu riure de debò amb els xistos de bon gust que abunden en l'obra.

La interpretació excelent.

El públic que ademés d'escullit era nombrós com poques vegades sortí satisfet, sentint-se arreu paraules d'elogi per a la Junta que tan bé sapigué interpretar el gust del públic amb un programa variat i escullit.

CIRCOL TRADICIONALISTA.—El quadro d'aficionats d'aquesta entitat escullí el drama en tres actes *Muralla de ferro*, distingint-se notablement la senyoreta Masana i els senyors Vives, Fàbrega, Pla i Canalias. Els senyors Andreu i Vilà molt bé.

Seguidament se posà en escena la comedia d'en M. Gras Vila *L'oncle Bernat*, que fou celebrada pel públic amb fortes rialles. El senyor Vives fou l'héro, molt ben secundat per la senyoreta Masana i els senyors Canalias i Saló.

La xamosa nena Conxita Armengol recità unes boniques poesies que foren fortament aplaudides pel nombrós públic.

CAPÉ NOU. Joventut Recreativa.—Després d'una tarde de seguida angunia pels rumors que corrien de si's celebraria o no la funció, per la

denúncia gubernativa que pesa sobre aquest local de des de fa molt temps, l'empresa salvà victoriosament tots els obstacles, fent que a l'hora anunciada se aixequés la cortina i comensés l'aplaudida opereta en tres actes *La casta Susana*, mitjanament interpretada per la companyia del senyor Arteaga.

Acabà la funció amb la xistosa (?) sarsuela *El bueno de Guzmán*. El públic, que era nombrosíssim, rigué els xistos i feu repetir algun nombre de música.

CINE DELICIAS.—Els aficionats al genre picant se donaren cita en aquest favoregut Cine, on la notable companyia del senyor Santpere representà el vodevil en tres actes *Suplici de Tàntalo*, que brodaren a més del senyor Santpere, les senyores Ferrer, Pla, Baró i Marco i els senyors Nolla, Daroquí, Aymerich, Zanón i d'altres.

El públic, que era escàs per cert, rigué els xistos i les situacions còmiques que abunden amb aquesta mena d'obres.

Acabà la funció amb la sarsuela *Tenorio musical*.

***

Els fets han demostrat que 'ls rumors de que no's celebraria Festa Major enguany, per la tragedia que atravesava l'Europa, quines conseqüències desgraciadament ja hem tocat, no han sigut certs.

Molins de Rei ha celebrat la Festa Major amb modestia, però dignament.

MANELIC.

DIALECS RÁPITS

ANTIQUARIS I ANTICUALLES

Enraonen: L' ANTIQUARI i l' AMIC
d' confiança.

- L' ANT. Entra que vull ensenyarte la botiga que he plantat.
L' AM. Que tal, et va bé per are?
L' ANT. Una mica, un capital!
L' AM. Celebro...
L' ANT. De dia en dia la mania va augmentant d'arreconar coses velles i guardarles amb afany.
L' AM. Redeu! I quantes andròmines!
L' ANT. Son grans reliquies.
L' AM. Ah ja!
El que jo no t'en daria dos quartos de tot plegat. I que es això?
L' ANT. Son les calces que portava en Barrabàs quan, en lloc de Crist, l'aviaren tot deixantlo en llibertat.
L' AM. Dones mira que jo diria que son uns calçotets blancs però es alló...
L' ANT. Ca! deu semblart ho prou desfigurats estant!
L' AM. El que es de tú n'hi ha un plagat! I aixó que es? Sembla un plat.
L' ANT. Ho es, ho es.
L' AM. I aixó t'compreu aixís romput i esquerdat?
L' ANT. Si fos nou no 'l comprarien dones mira... l'he escarbostat.
L' AM. Mira... les sabates velles que ans d' ai'm vas demanar.
L' ANT. (Rient.) Calla que son les sabates que va portar l' Ausias March quan va escriurer...
L' AM. Per Deu home!

FESTA

i a mi que m'explicaràs!
I aquesta cambra?

L' ANT. Batúia!
es el secret...

L' AM. De vritat?

L' ANT. Es la cambra ont els objectes
que tenen un parell d'anys
i que ja de rés serveixen
per lo molt atropellats,
se 'ls carrega unes centuries
quedant vells en un instant.

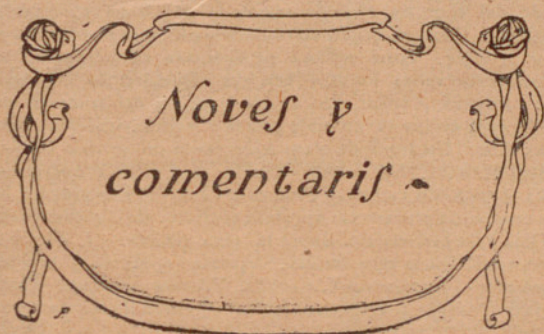
L' AM. Qué vols dir?

L' ANT. Que aquí els retoco
deixant-los ben espatllats,
un parell de pinzellades
d'un color un xic torrat,
i a l'aparador imita
coses del temps d'en *Qui sab*.

L' AM. Es a dir doncs que...

L' ANT. Si, justos...
lo més vell d'aquest local,
are com are, es son amo
que va pels quaranta i tants.

LIBORI.

El nostre amic i col·laborador En Sebastià Mestres, entusiasta del malaguanyat pintor i poeta glorià de Molins de Rei, En Miquel Carbonell i Selva, dirigí lo següent ofici a l'Ajuntament:

«Magnífic Senyor:

El que suscriu aquesta comunicació té l'honor de dirigir-se respectuosament a Vos i demés individus de consistori als que tan dignament dirigiu, per a pregarvos aculliu una idea noble i desinteressada esperant vostre ajuda per la sollicitud que a continuació vos expreso, pregantvos una vegada més que hi prenguen part d'una manera resolta i determinada, estimant que aital proposta siga propiament vostra i al meteix temps ferla extensiva als nostres dignes regidors; una causa inexplicable ha fet que aixequés ma debil i humil veu per a cridarvos l'atenció i interessar vostre sentiment patriòtic a favor d'una idea d'amor, de pau i justícia.

La manifestació o obecte que m'ha portat a molestar vostre atenció es sencillament l'admiració que tinc i devem tenir tots els fills de Molins de Rei per a el germà de patria, l'artista En Miquel Carbonell Selva.

Nosaltres som qui'ns toca complir un deurer vers aital artista el qual honra amb son art al nostre poble.

A Vos, com a representant que sou de tots nosaltres, vos dirigeixo un prec per a que aculliu aquest pensament que es la erecció d'un monument dedicat al digne artista en una de les places més céntriques de nostre vila; si no es possible la proposta que tinc a bé manifestarvos, quan menys recordem-lo col·locant una placa commemorativa a la casa on va neixer aquest insigne pintor.

Aixís aquest acte d'amor patri serà l'honra més gran que llegarem al digne fill del poble de Molins de Rei.

Esforsen-nos una vegada més per a que aquest acte siga un fet, que aquest homenatge siga l'esclat frenètic i entusiastic que 'l poble dedica al

seu predilecte fill; posem-nos l'obligació de cooperar ja siga per medi de suscripció popular i a mida de nostres forces interessar-nos d'una manera noble al obecte i finalitat que perseguim, agermanant en la magna festa a tot el poble en general sense distinció de classes, procurant que's respongui al acte proposat amb la major solemnitat i importància que realment mereix.

Jo vos asseguro que si aixís responeu, el poble sabrà correspondrer i agrair l'hermosa acció i treball que haurem esmersat a favor de nostre compatrici; cregueu que no s'os negarà mai l'aplaudiment sincer i positiu que mereixereu per l'obra altruista i enlairada que haureu fet en bé d'un dels fills més dignes i que més honren a nostre estimada població.

Deu guardi molts anys a Vos i a vostra corporació.—*Sebastià Mestres.*»

El digníssim Ajuntament li envià el següent comunicat:

«En sessió d'air i en vista de dictamen de la Comissió de Foment, el Consistori va acordar per unanimitat que deu esser acceptat i celebrar-se l'homenatge al insigne pintor i literat, gloria de nostre terra, el malograt Miquel Carbonell i Selva; mes que en virtut de la crisi que actualment estem atravesant i de la prohibició que pesa sobre aquest Ajuntament per a efectuar cap mena de gastos destinats a fins pareguts, cal que 'l meteix ho tingui present per a incloure dit homenatge de manera digne en el programa de les primeres festes que 's celebren.

Lo que tinc l'honor de manifestarvos, contestant a vostre instància de 17 del passat Agost.

Deu vos guard molts anys.

Molins de Rei 23 Setembre de 1914.—L' Arcaide, *Josep Tort.*

Sr. En Sebastià Mestres i Pascual.»

Felicitem al amic Mestres per la bona acollida que ha tingut el seu projecte.

En la poesia «Engrunes» que publicavem en el número passat en primera plana va apareixer per error de caixa amb la firma d'A. Julià Pons sent aixís que tenia de dir A. Julià Pous.

El senyor en Joan Arús Colomer ha tingut l'amabilitat de remetrens el seu llibre *Cançons al vent*, il·lustrat amb una magnífica portada deguda al llapis del notable dibuixant en Antoni Vila.

En el pròxim número ens ocurem d'aquesta obra amb l'extensió que 's mereix.

Per excés d'original suprimim el *Teatre Català* a Barcelona del que donarà compte en *Manelico* en el vinent número.

En el número passat, en la *Cançó* d'en Mario Cortés per error de caixa deixaren de publicar-se dos versos, quedant una estrofa mutilada i per lo tant inarmónica. Diu:

Si el sol dona la llum blanca
els teus ulls blaveijen.

Deu dir:

Si el sol té la llum més forta
la dels teus ulls es més tendra.
Si el sol dona la llum blanca,
els teus ulls blaveijen.

El dia 30 del passat Setembre tingué lloc a Barcelona l'enterro de don Rafel Folch i Parellada, pare de nostre estimat amic i col·laborador en Rafel Folch i Capdevila.

Aquest acte va esser motiu d'una veritable manifestació de dol en la que hi veigerem gran nombre de personalitats del món de les lletres, art, comers i banca.

Rèbi l'atribulada familia i molt especialment

el nostre amic l'expressió del nostre condol i de la part que prenem en la seva pena.

El nostre amic En Ramón Colomer ha inaugurat les esplèndides reformes que ha fet en son establiment, quines son d'innegable gust, igualant la seva barberia a les més luxoses de la capital.

Dites reformes han sigut dirigides pel conegut industrial En Badia.

Amériques ha retornat a la patria l' eminent primer actor en Jaume Borràs.
Benvingut siga.

Ha sigut canviat el nom del carrer de Baix per el de Rafel de Casanova.

Elisir Collor remedi de les Dèbils

Han donat per acabada la temporada de veraneig, retornant a la capital, les distingides famílies Rosique, Badia, Clariana, Torres; Viñas J. i F., Vilagut, Casanovas, Viuda Guasch, Bosch i Gras.

Els desitjem feliç hivern i fins l' any vinent.

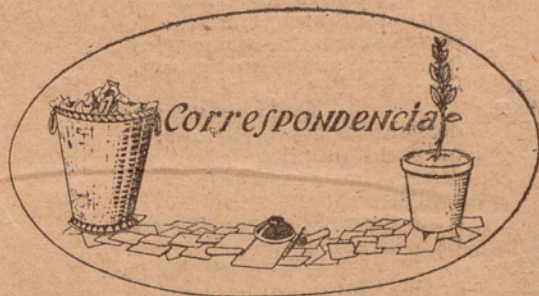
Havem rebut la guia de Molins de Rei redactada en català i esperanto pel *Grop Stelanoj secció esperantista de la Societat Joventut Catòlica de Molins de Rei*.

Dita Guia ademés de les direccions que poden esser més convenients per a els forasters, va acompanyada d'unes notes geogràfiques de Molins de Rei.

Els autors catalans triomfen.

Actualment està assolint grans èxits en el teatre Novetats de Barcelona el nostre compatrieci en A. Vives autor de la música de l' opereta *Marruca*; llàstima que l' autor del llibre no hagi estat afortunat.

Després d' una fructífera campanya per les

Ketti d' Ibaas. En cartera; li agraiem si 'ns envia quècuna altre cosa baix un altre tema; vosté ho fa bé.—*Frederic Badia Soler*. En cartera.—*Pere Domenech*. Rebut la seva remesa.—*Amorisel*. Encare té molts defectes, sobretot abusa un xic del objectiu. Però davant de la seva bona voluntat l' arreglarem. Quan el veigi publicat comparil amb l' original.—*Pere Anrich*. Vosté millora però encare no pot anar; si «Quan serem vells» fos mes ben conjuninadet, no es mala idea.—*Eugeni Arolas*. Pot enviar l' import del trimestre en segells, puix no 'ns es possible passar a cobrar.—*Miquel Saperas Auví*. Un segell de 0'15. Acceptem el primer dels dos.—*Antoni Armán*. En cartera.—*Carles Pujol*. En cartera.—*Lluís Aymá*. En cartera. *Francesc Garcia*. En premi a la seva constància procurarem aprofitar quelcom. El Director es en M. Gras Vila per servirlo. Rebut la seva remesa.—*J. Bosch i Barrera*. Rebut la seva remesa. Aquesta vegada no 'l podem complaure.—*Francisco X. Camps*. Triarem quècuna cosa.—*Lluís Quintana*. Igualment li dic.—Queden lletres per contestar.

Imp., Alfons I d' Aragó, 39.—MOLINS DE REI

EL CENTRO

Novetats per a senyora.

Llaneria, Sederia, Llenceria i Confeccions.

MELCHOR, CULÍ i TARRÉS.

Ronda de Sant Pere 5 (entre Plassa de Catalunya i Plassa Urquinaona).-BARCELONA.

TELEFÓN 3678

Ens es grat participar a la nostra distingida clientela i al públic en general, haver rebut el magnífic i extens assortit de Novetats per a Entretèmps i Ivern.

PREU FIXO

NOTA.—Tots els mesos es regalará el Catálec amb els últims figurins, a qui ho solliciti.